

NORGES HØYESTERETT

Den 10. august 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Noer, Falch og Berglund i

HR-2018-1516-U, (sak nr. 18-109614STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Jostein Alvheim)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Benedikte Høgseth)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

(1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til å fremme en anke etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.

(2) Bergen tingrett avsa 13. april 2018 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1966, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 204 a første ledd bokstav a og straffeloven (2005) § 311 første ledd bokstav a, b og c, sammenholdt med straffeloven (2005) § 79 bokstav a, til fengsel i 1 –ett- år og 10 –ti - måneder. Varetekt kommer til fradrag med 30 –tretti- dager, jf. straffeloven (2005) § 83.

[...]"

(3) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt straffutmålingen.

(4) Gulating lagmannsrett avsa 15. juni 2018 beslutning der anken ble nektet fremmet, fordi den klart ikke ville føre frem, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.

(5) A har anket lagmannsrettens beslutning, og har i korte trekk gjort gjeldende:

(6) Nektingsbegrunnelsen er for summarisk og kortfattet til å se om det er gjort en reell og selvstendig vurdering av domfeltes anførsler.

(7) Det ble i anken til lagmannsretten gjort gjeldende at domfelte ikke har delt bilder som viser overgrep mot barn. Han har kun delt bilder som seksualiserer barn. Lagmannsretten synes å ha lagt til grunn at han har gjort begge deler, mens tingretten kun slo fast at han hadde gjort enten det ene eller det andre. Dette reiser tvil om lagmannsretten har vurdert tingrettens premisser riktig.

- (8) Lagmannsretten tar heller ikke selvstendig standpunkt til anførselen om lang saksbehandlingstid, men har kun vist til tingrettens kortfattede premisser.
- (9) I prosesskriv 29. juni 2018 gjøres det gjeldende at lagmannsretten ikke har vært oppmerksom på at chatten/billedelingen var begrenset til ett år og fire måneder, mens selve nedlastingen av bilder fant sted gjennom 15 år.
- (10) *Påtalemyndigheten* mener det ikke hefter feil ved lagmannsrettens beslutning.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, som utvalget kan prøve, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd.
- (12) Saken gjelder befatning med store mengder bilder og filmer gjennom 15 år, som viser seksuelle overgrep mot barn eller seksualisering av barn. Gjennom halvannet år har A også chattet med andre om seksuelle overgrep mot barn, og han har i den forbindelse delt ulikt materiale. Han ble dømt til ett år og ti måneders fengsel i tingretten, og anken til lagmannsretten over straffutmålingen ble nektet fremmet i en begrunnet beslutning, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (13) Kravene til lagmannsrettens begrunnelse for å nekte en anke fremmet i medhold av denne bestemmelsen fremgår blant annet av Rt-2015-235 avsnitt 12, hvor det heter:

"Begrunnelsen skal vise at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av det som er anført i anken, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 104-109. Det må fremgå at de feil som er påberopt ved tingrettens avgjørelse er oppfattet, og hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. Rt-2012-1209 avsnitt 7. Kravet til begrunnelse vil variere ut fra karakteren av den enkelte sak, tingrettens domsgrunner og hva som anføres i anken, jf. blant annet Rt-2012-652 avsnitt 8 med videre henvisninger. Det kreves ikke at samtlige detaljer i anken er kommentert, se Rt-2011-691 avsnitt 15 og Rt-2010-909 avsnitt 17. Ved bevisanker der utfallet beror på den bevismessige vurderingen av vitneførselen og tiltaltes forklaring, må lagmannsretten få frem hvilke grunnlag den bygger avgjørelsen på."

- (14) For så vidt gjelder den del av anken som knytter seg til lagmannsrettens begrunnelse med hensyn til saksbehandlingstidens betydning og tidsrommet for chatting, finner utvalget det enstemmig klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 387a.
- (15) Ankeutvalgets flertall – dommerne Noer og Berglund – finner det videre klart at anken for øvrig heller ikke kan føre frem.
- (16) Lagmannsretten har gitt en utførlig gjengivelse av anførselene i anken fra A. Retten har deretter gitt en grundig begrunnelse for hvorfor anken over straffutmålingen ikke henvises til ankeforhandling.
- (17) Det fremgår klart at lagmannsretten har vært oppmerksom på at domfelte anførte at han ikke har delt bilder som viser overgrep mot barn, men kun delt bilder som seksualiserer barn. Etter en nærmere gjennomgang av tingrettens dom, konkluderte lagmannsretten med at tingretten hadde domfelt ham for begge deler.
- (18) Flertallet er enig med lagmannsretten i denne forståelsen av dommen. Det fremgår av tiltalebeslutningen at A både skal ha delt bilder som seksualiserer barn og bilder og/eller filmer som viser seksuelle overgrep mot barn og/eller seksualiserer barn, og chattet om slikt overgrepsmateriale. Om dette heter det i tingrettens dom:

"Retten legger videre til grunn at tiltalte fra slutten av mai 2015 til slutten av september 2016 har deltatt i chatter med innhold som beskrevet i tiltalebeslutningen og i forbindelse med chattingen delte bilder og filmer som viste seksuelle overgrep mot barn eller som seksualiserte barn.

Retten legger til grunn at tiltalte ved sin deltakelse i chattene har overtrådt straffebestemmelsene i straffeloven 1902 og straffeloven av 2005 som retter seg mot framstilling av seksuelle overgrep mot barn og framstillinger som seksualiserer barn. Han var videre overtrådt forbudet mot deling av slike framstillinger.

Tiltalte finnes etter dette skyldig i samsvar med tiltalebeslutningen."

- (19) Det fremgår videre av tingrettens dom at tiltalte erkjente å ha deltatt i chattene med innhold som angitt i tiltalebeslutningen. Når tiltalen og tingrettens premisser leses i sammenheng, er flertallet enig i at dette kan oppsummeres slik lagmannsretten har gjort:
- "Dette viser at domfelte vedgjekk å ha delt bilder og / eller filmer som viste både seksuelle overgrep mot barn og som seksualiserte barn. Tingretten har difor gjort rett i å leggje til grunn at domfelte òg vedgjekk at noko av materialet som vart delt i samband med chatting omfatta overgrep mot barn. Ut frå tingretten sine merknadar samhalde med støtteskriv til anken, kan ikkje lagmannsretten sjå at det er lagt til grunn feil fakta for utmåling av straff."**
- (20) Ved den påfølgende vurderingen av straffen har lagmannsretten vist til at de fleste bildene viste seksualisering av barn, men at det også var bilder som viste overgrep mot barn. Slik dette er formulert i lagmannsrettens beslutning, synes det klart at også andre momenter har vært med på å begrunne hvorfor lagmannsretten mente det ikke var et åpenbart misforhold mellom den straffbare handlingen og den utmålte straffen, jf. straffeprosessloven § 344.
- (21) Etter flertallets syn foreligger det ingen saksbehandlingsfeil knyttet til lagmannsrettens beslutning om å nekte anken fremmet.
- (22) *Ankeutvalgets mindretall* – dommer Falch – er kommet til at lagmannsrettens beslutning må oppheves, fordi begrunnelsen er uriktig på ett punkt:
- (23) Tingretten fant bevist at A hadde delt materiale som viser seksuelle overgrep mot barn "eller" som seksualiserer barn. Tingretten har derfor etter mindretallets mening ikke tatt standpunkt til om materialet hadde det ene eller andre innholdet.
- (24) Lagmannsretten bygget imidlertid sin beslutning på at tingretten hadde funnet bevist at A hadde delt materiale som "både" viste seksuelle overgrep mot barn "og" som seksualiserer barn. Denne vide tolkningen er det da ikke grunnlag for, og begrunnelsen inneholder derfor en feil.
- (25) I lys av den straff som her er utmålt, må det antas at feilen kan ha virket inn på beslutningens innhold. De straffbare forhold får et mindre alvorlig preg dersom det legges til grunn at A ikke har delt overgrepsmateriale.
- (26) I samsvar med flertallets oppfatning forkastes anken.

SLUTNING:

Anken forkastes.

Ingvald Falch
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Riktig utskrift: